

Библиография

1. Закон за Здравето. обн. ДВ. бр.70 от 10 август 2004 г.
2. НЗОК НРД 2015. [cited 2015 May 26]. р. Клинични пътеки 2014 ; Клинична пътека 297 – Палиа. www.nhif.bg/web/guest/233
3. НСБАЛО. Заболяемост от рак в България – 2012. Списание Национален раков регистър НСБАЛО – София. 2014.
4. СЗО, Ръководство за предлагане и достъпност на контролирани лекарства. 2011. apps.who.int/iris/bitstream/10665/44519/3/9789241564175_bul.pdf
5. Ferlay J, Soerjomataram I, Ervik M, Dikshit R, Eser S, Mathers C, et al. GLOBOCAN 2012 v1.0, Cancer Incidence and Mortality Worldwide: IARC CancerBase. No. 11 [Internet]. Lyon, France: International Agency for Research on Cancer. 2013. p. http://globocan.iarc.fr.
6. Australian Capital Territory. Medical Treatment Act 1994. №72. 1994. www.legislation.act.gov.au/a/1994-72/19941101-4406/.../1994-72.pdf
7. Breivik H, Cherny N, Collett B, de Conno F, Filbet M, Foubert AJ, et al. Cancer-related pain: a pan-European survey of prevalence, treatment, and patient attitudes. Ann Oncol. 2009; 20:1420–33.
8. Brennan F, Carr D, Cousins M. Pain management: a fundamental human right. Anesth Analg. journals.lww.com/ anesthesiology/Abstract/2007/07000/Pain_Management_A_Fundamental_Human_Right.37.aspx
9. California Law. CALIFORNIA BUSINESS AND PROFESSIONS CODE. [cited 2015 Sep 27]. www.leginfo.ca.gov/html/bpc_table_of_contents.html
10. Cherny N, Baselga J, de Conno F, Radbruch L. Formulary availability and regulatory barriers to accessibility of opioids for cancer pain in Europe: A report from the ESMO/EAPC. Ann Oncol. 2010;21:615–26.
11. Deandrea S, Montanari M, Moja L, Apolone G. Prevalence of undertreatment in cancer pain. A review. Ann Oncol. 2008;19:1985-91.
12. Duthey B, Scholten W. Adequacy of opioid analgesic consumption at country, global, and regional levels in 2010, its relationship with development level compared with 2006. J Pain Symptom Manage. 2014;47(2):283–97.
13. February LO, Oncol L. Use of Opioid Analgesics in the Treatment of Cancer Pain : Evidence-based Recommendations from the EAPC Web version of the article published in Lancet Oncology. 2012;2012(February).
14. IASP. Decade against pain - 2014-2015 Neuropathic Pain - IASP. 2014. www.iasp-pain.org/GlobalYear/NeuropathicPain?navItemNumber=580
15. Intercollegiate S, Network G. SIGN 106: Control of pain in adults with cancer. 2008;(November).
16. National Comprehensive Cancer Network. Adult Cancer Pain V1.2015. 2015; www.nccn.org/professionals/physician_gls/PDF/pain.pdf
17. Ripamonti CI, Santini D, Maranzano E, Berti M, Roila F. Management of cancer pain: ESMO clinical practice guide. Ann Oncol. 2012; 23(suppl. 7).
18. Solano J, Gomes B, Higginson I. A comparison of symptom prevalence in far advanced cancer, AIDS, heart disease, ... J Pain Symptom Manage. 2006; 31(1):58–69. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/16442483
19. Ventafridda V, Saita L, Ripamonti C, De Conno F. WHO guidelines for the use of analgesics in cancer pain. Int J Tissue React. 1985;7(1):93–6.
20. WHO Model list of essential medicine. www.who.int/selection_medicines/committees/expert/20/EML_2015_FINAL_amended_AUG2015.pdf?ua=1
21. WHPCA. World Day 2015 of hospice and palliative care [Internet]. 2015 [cited 2015 Sep 27]. http://www.thewhpc.org/world-day-2015
22. Wool MS, Mor V. A multidimensional model for understanding cancer pain. Cancer Invest. 2005;23:727–34.
23. WHO. Constitution of the WHO. Handb basic Doc 5th ed. 1952; (January 1984):3–20. www.who.int/governance/eb/who_constitution_en.pdf
24. IASP. Declaration of Montréal - IASP [Internet]. [cited 2015 Sep 27]. http://www.iasp-pain.org/DeclarationofMontreal?navItemNumber=382

Автор

Николай Йорданов, Комплексен онкологичен център-Враца
 Силвия Александрова – Янкуловска, Гена Грънчарова, Факултет „Обществено здраве“, Медицински Университет – Плевен

ИСТОРИЯ НА МЕДИЦИНАТА

Д-Р ВЛАДИМИР КАЛАЙДЖИЕВ – ЧОВЕК, ОРГАНИЗАТОР, ХУМАНИСТ

С д-р Калайджиев ме събра професионалната съдба, когато той бе избран за зам.-министър на здравеопазването и по-късно за зам.-председател на Съвета по възпроизводство на човешките ресурси към Държавния Съвет. Дългогодишното ни сътрудничество ми даде основание да напиша тези лични, кратки спомени.

Като човек първото ми впечатление бе, че е много строг. Когато го опознах разбрах, че обича да помага на хората. Особено на младите. Той имаше нюх и когато откриеше, че този човек има заложби и потенциал да бъде полезен за държавата и обществото му помагаше за създаване на условия за неговото развитие. Свидетел съм на такива случаи. Мразеше лъжата и подмазвачеството. Беше пряк, казваше и отстояваше аргументирано своите решения в тази насока.

Като организатор и специалист неговите качество са неоспорими. Няма да изброявам промените, които настъпиха в нашата здравна система, особено в санитарно-епидемиологичното дело. Ще отбележа само, че те бяха положителни и засягаха целия народ или големи части от него. Реални, глобални, резултат на сериозен научен анализ. Имам чувството, че всяко негово решение е било предшествано от такъв анализ.

Д-р Калайджиев обичаше да се обгражда с най-добрите специалисти по проблемите, които трябваше да се решават. Естествено, че крайното решение и отговорността поемаше той лично, без каквито и да е опити да се измъкне и прехвърли отговорностите на друг. Ще отбележа само две области, в които обичаше да се задълбава. Това са: първо – здравно-демографското състояние на населението и второ – международните научни изяви.

По първия въпрос – много от неговите прогнози (основани на научен анализ) се сбъдват. Понастоящем това е тенденцията към дългосрочно намаляване на раждаемостта сред българското население, застаряването на населението, повишаване на общата и детска смъртност, повишаване на заболяемостта и инвалидността от някои социално значими заболявания. Не случайно България бе избрана от СЗО да експериментира нов модел на здравеопазване (Габровския модел). Мечтата на д-р Калайджиев бе Центърът по хигиена (сега Център по обществено здраве и анализи) да стане международен център за обучение на чуждестранни студенти. Създадох се необходими сгради, аудитории, информационно-из-

числителен център. Много наши специалисти бяха прасани в чужбина да усвоят необходимите знания. Общественото здраве беше ядрото на неговата дейност. Искаше да издигне здравето на народа на нивото на най-развитите страни. Съзнаваше огромното значение на кадрите (специалистите, хората). Усилията му в тази насока са изключителни. За съжаление тази мечта не можа да се реализира до край. Настоящите статистически данни по здравно-демографските проблеми не ни дават основание за оптимизъм.

По втория въпрос – международните научни прояви.

Много обичаше и организираше такива изяви по демографски и здравни проблеми. Той организира и проведе десетки такива форуми, които утвърждаваха България като страна със сериозен и качествен научен потенциал. Тези международни прояви, благодарение на д-р Калайджиев, се провеждаха изключително прецизно. Изпипваха се и май-малките детайли от всякакъв характер – нива на дискусиите, тематика на докладите, техническа осигуреност, битови условия, развлекателни програми за запознаване с нашето богато културно наследство. Чуждите делегати оставаха очаровани от д-р Калайджиев, от неговата контактност и възможността да контактува с тях директно (той владееше английски, френски и руски език), от неговото внимание, естествеността, отзивчивостта и най-вече от компетентността по разглежданите проблеми и идеите, които предлагаше.

Много срещи провеждаше с нашите изтъкнати специалисти. Чести гости в Държавния съвет (на кафе с боза, такава беше модата) бяха наши изтъкнати специалисти по демографските проблеми – професорите Никола Наумов, Минко Минков, Здравко Богданов, Чавдар Кюранов и други. Нито едно решение не бе взимано без сериозен дебат и научни аргументи.

Като хуманист. Тази дума д-р Калайджиев я изпълваше със съдържание. Каква по-хуманна дейност има от това да отдадеш безкористно всичките си сили за здравето на своя народ, за осигуряване на бъдещето на българската нация. Цялата негова дейност и неговият живот ще светят като малка, но ярка звезда на здравния небосклон.

Няма да го забравя!

Кратки спомени от проф. Здравко Богданов, дмн